

نقش پلیس در پیشگیری از سرقت اشیاء تاریخی

شهرستان جیرفت

تاریخ پذیرش: ۹۲/۶/۲۵

تاریخ دریافت: ۹۲/۴/۸

محمد نایب‌پور^۱، ابراهیم جتی^۲

چکیده:

هدف اصلی این پژوهش دستیابی به عملکرد مطلوب پلیس، در پیشگیری از سرقت اشیاء تاریخی است. روش تحقیق پیمایشی و جامعه آماری آن شامل مامورین نیروی انتظامی، یگان حفاظت سازمان میراث فرهنگی و کارشناسان میراث فرهنگی در محدوده مکانی شهرستان جیرفت است. روش جمع‌آوری داده‌ها به دو روش کتابخانه‌ای و میدانی صورت گرفته است. با توجه به متن پژوهش پنج فرضیه فناوری نوین پلیس، اطلاع‌رسانی به موقع توسط پلیس، حضور فیزیکی پلیس در اماکن تاریخی، تعامل پلیس با سایر ارگانهای دولتی، و آموزش کارکنان پلیس با میراث فرهنگی تعیین شده است. برای این فرضیه‌ها به ترتیب شش، ده، ده، هشت و هفت سوال و مجموعاً ۴۱ سوال در قالب پرسشنامه بسته در نظر گرفته شد. سپس با طیف لیکرت داده‌ها طراحی و جمع‌آوری گردید. با تحلیل آماری فرضیه‌ها با استفاده از آزمون t تک‌نمونه‌ای، همه آنها تأیید شدند. جهت اولویت‌بندی نقش پلیس در پیشگیری از سرقت اشیاء تاریخی از تحلیل واریانس فریدمن استفاده شد که اولویت آنها به ترتیب فناوریهای نوین، تعامل پلیس با سایر ارگانهای دولتی، حضور فیزیکی مامورین، آموزش کارکنان و اطلاع‌رسانی تعیین شد.

کلید واژه‌های پژوهش:

پلیس، پیشگیری، سرقت، اشیاء تاریخی، اموال فرهنگی، حفاری غیرمجاز، جیرفت

۱- استادیار دانشگاه علوم انتظامی www.nayebpour.ir

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه علوم انتظامی

مقدمه:

«قل سیروا فی الارض فانظروا کیف بدا الخلق» (سوره عنکبوت، آیه ۲۰)
 بگو در زمین سیر کنید و ببینید که خلقت (آفرینش) چگونه شروع گشته است.
 «فرزندم: من گر چه در تمام طول تاریخ همراه گذشتگان زندگی نکرده‌ام، ولی اخبار
 زندگی آنها را با دقت مطالعه کرده‌ام و آثاری را که از آنها به یادگار مانده، بررسی نموده‌ام و
 با این کار گویا من در تمام مدت زنده بوده‌ام و حوادث تلخ و شیرین زندگی را از نزدیک
 مشاهده کرده‌ام. گویا عمر جاویدان داشته‌ام» (نهج البلاغه، نامه ۳۱، قسمتی از وصیت‌نامه
 حضرت علی (ع) به امام حسن (ع))

ایران سرزمینی است که‌نسال با غنای فرهنگی فراوان، که در طول هزاران سال هویت
 فرهنگی ما در زیر خاک و تپه‌های باستانی مدفون و بر اثر کاوش‌های باستان‌شناسی
 می‌توان هویت فرهنگی این ملت را در طول هزاران سال شناسایی کرد. بنابراین میراث
 فرهنگی به عنوان زیربنای فرهنگ جامعه، پشتوانه معنویت و طیفی گسترده دارد که
 تمامی دستاوردهای انسان را در جریان تاریخ در بر می‌گیرد. در واقع پلیس در راستای
 وظیفه‌ای که قانون به وی محول کرده است این توانایی را دارد که با قاچاق اموال تاریخی
 که توسط سودجویان ضد فرهنگی در محوطه‌های باستانی انجام می‌گیرد، حضوری فعال و
 چشمگیر داشته باشد. عدم حضور مامورین پلیس باعث می‌گردد اشیاء تاریخی که متعلق
 به تمام ایرانیان است و هویت بشری این مرز و بوم را مشخص می‌سازد، توسط سودجویان
 ضد فرهنگی از کشور خارج شود.

از این رو کشور ما با هویت فرهنگی چند هزار ساله و اموال فرهنگی شناخته شده‌ای که
 تمام دنیا را به حیرت و شگفتی واداشته، باید یگانی باشد تا از هویت و تمدن و نیاکان ما
 که نشانگر فرهنگ ما است، حفظ و نگهداری نماید تا پشتوانه بسیار مهمی برای میراث
 فرهنگی شده و از این همه دستاوردها بتواند پاسداری نماید. لذا کارکنان پلیس نقش
 بسزایی در پیشگیری از سرقت اشیاء تاریخی که متعلق به این مرز و بوم بوده، داشته تا
 بیش از این به تاراج نرود.

اهمیت و ضرورت تحقیق:

با توجه به فراوانی وقوع جرم قاچاق اشیاء تاریخی در محدوده مکانی شهرستان جیرفت و

مسائل امنیتی و انتظامی که بر این موضوع مترتب است، موجب کلاهبرداری‌های هنگفت؛ ناشی از معاملات اشیاء تاریخی می‌گردد؛ که در این زمینه موجب افزایش پرونده‌های قضایی و افزایش حجم کاری نیروی انتظامی گردیده است. با این حال سالیانه مقادیر زیادی آثار تاریخی از کشور خارج می‌شود که علاوه بر زیان‌های اقتصادی، زیان‌های فرهنگی که به هیچ وجه قابل جبران نیستند بر کشور وارد می‌کند که متأسفانه قاچاق اشیاء تاریخی روز به روز در حال گسترش است. بنابراین برای جلوگیری از این امر باید تدبیری اندیشید، که پیشگیری به موقع، یکی از راهکارهای جلوگیری از سرقت این اموال می‌باشد.

با توجه به اینکه پیشگیری از وقوع جرائم از وظایف پلیس است و در صورت وقوع هر گونه جرمی از قبیل سرقت اشیاء تاریخی بایستی با همکاری سایر سازمان‌ها مانند میراث فرهنگی و قوه قضائیه در صدد کشف آن برآیند. در صورتی که اینگونه اقدامات پیشگیرانه به موقع انجام گیرد از هدر رفتن سرمایه‌های فرهنگی، اقتصادی جلوگیری نموده و موجب ایجاد نظم و امنیت در منطقه مورد مطالعه خواهد شد.

اهداف تحقیق:

هر تحقیق علمی با یک سری از اهداف که محقق در صدد رسیدن به آنهاست و مسیر اصلی تحقیق را مشخص می‌کند آغاز می‌شود. محقق برای هر یک از اهداف تحقیق خود اهمیتی خاص قائل است. اهمیت این تحقیق با توجه به اهمیتی که اهداف تحقیق دارا می‌باشند، مشخص می‌شوند.

هدف کلی: تحقق عملکرد مطلوب نقش پلیس در پیشگیری از سرقت اشیاء تاریخی
هدف جزئی: شناسایی بسترهای انتظامی مناسب جهت پیشگیری از سرقت اشیاء تاریخی

موقعیت جغرافیایی جیرفت:

منطقه جیرفت با مساحت ۱۳۷۹۸/۶۱۹ کیلومتر مربع در فاصله ۲۳۱ کیلومتری شهر کرمان واقع شده و بر روی طول جغرافیایی ۵۸ درجه و ۴۴ دقیقه و عرض جغرافیایی ۲۸

درجه و ۴۰ دقیقه و با ارتفاع متوسط ۶۸۵ متر از سطح دریا قرار دارد. جیرفت دارای چهار شهرستان به نام های سبزواران، عنبرآباد، جبالبارز و ساردوئیه و چهار بخش به نامهای مرکزی، عنبرآباد، جبالبارز و ساردوئیه و ۲۲ دهستان و ۱۴۴۰ پارچه آبادی است و جمعیت آن بر اساس سرشماری سال نفر می‌باشد. (رفعتی، ۱۳۸۶، ص ۲۵)

جیرفت از شمال شرقی به شهرستان بم، از مغرب به بردسیر و بافت، از جنوب به کهنوج و از جنوب شرقی به استان سیستان و بلوچستان محدود می‌شود و دارای سه نوع آب و هوا می‌باشد، آب و هوای گرم، معتدل و سرد. (همان، ص ۲۷) عواملی که بر آب و هوای نواحی مختلف این شهرستان تاثیرگذار است عبارتند از: عوامل طبیعی و محیطی ثابت و عوامل جوی و تغییرات فصلی. از آنجا که جیرفت در محدوده عمل پر فشار جنب حاره ای آזור قرار گرفته و دمای آن اکثراً نسبت به محدوده پر فشار، دچار تغییر شده و نهایتاً نفوذ ابر و توده‌های هوای مرطوب به این منطقه ممکن نیست. در زمستان، قلمرو پر فشار جنب حاره به سمت جنوب خلیج فارس کشیده شده و شرایط لازم را برای نفوذ توده‌های مرطوب غربی را فراهم می‌کند و این تمایل تابش خورشید و نفوذ توده‌های هوایی مرطوب سبب نزول درجه حرارت در منطقه می‌گردد. (گلاب زاده، ۱۳۸۷، ص ۱۳)

سابقه تمدن جیرفت:

در فرهنگ عرب، مدینه یعنی شهر، که جمع آن مدن و مداین به معنی شهرها می‌باشد. زندگی شهرنشینی از زمانی شروع می‌شود که بشر زندگی غارنشینی و زیست گیاهی را پشت سر گذاشته و به پرورش دام و کشت و زراعت مشغول شده است. با توجه به تمدن‌های کهن، در می‌یابیم که آنها در اطراف رودخانه های بزرگ ایجاد شده اند و با حفر کانال‌های فرعی از مسیر رودخانه، اقدام به کشاورزی نموده‌اند. زندگی کشاورزی، انسان را مجبور به یکجانشینی نمود. زندگی یکجانشینی یا شهری به او امکان داد تا مزایای شهرنشینی عاری از اضطراب تنهائی را، در شهر تجربه کند و به مزایای آن پی ببرد و با آرامش خیال به وضع قوانین اجتماعی و مبارزه با پدیده‌های ناخوشایند بپردازد.

چنان که تمدن موهنجودارو و هاراپا در حاشیه رود سند و تمدن چین در کنار رودخانه هوانگو و یانگ تسه کیانگ، و تمدن مصر باستان در حاشیه رودخانه نیل و تمدنهای بین النهرین (سومر، اکد، بابل، عیلام، آشور) در کنار رودخانه های دجله و فرات بوجود آمدند.

بنابراین تمدن جیرفت در کناره هلیل رود تشکیل گردیده، همزاد رودخانه هلیل است که صاحب حدودالعالم آن را وصف کرده و می‌گوید شصت آسیاب‌گردان آب دارد و مسلم است که این رودخانه هزاران سال قبل از نویسنده کتاب حدود العالم وجود داشته است. (ستوده، ۱۳۶۵، ص ۴۵)

عصر آهن از پایان هزاره سوم ق.م و طی دوره هزاره دوم وجود داشته ولی صنعت آهن به صورت واقعی در پایان هزاره دوم قبل از میلاد پدیدار گردید. به گواهی تاریخ، اولین کوره ذوب آهن در دلفارد از توابع جیرفت بوده است «صاحبان معادن، اکثراً برده‌داران و روسای قبایل بودند و بردگان در شرایط دشوار و طاقت‌فرسایی برای آنها کار می‌کردند و کارهای سبک‌تر بوسیله بچه‌ها انجام می‌شد. آنها سنگهای استخراج شده را بوسیله زنبیل‌هایی از ییاف و برگ خرما درست شده بود از پایین به بالا می‌آوردند». (راوندی، ۱۳۸۶، ص ۵۱)

با توجه به اینکه ذوب فلزات در ایران در هزاره اول قبل از میلاد شروع شده این سوال به ذهن می‌رسد که چند سال طول کشیده که فرزندان آدم و حوای رانده شده از بهشت، بتوانند به این درجه از علم برسند و بتوانند با حرارت ۱۵۳۰ درجه، آهن را در کوره‌های ابتدایی با سوزاندن شاخ و برگ درختان، از سنگ جدا کنند. شاید حداقل هزاران سال طول کشیده که نیاکان مردم جیرفت توانسته باشند به این مقام از پیشرفت و صنعت برسند. تمدنهای بزرگ بین ۵۰۰۰ - ۳۰۰۰ ق.م بوجود آمده‌اند؛ کلد و بابل ۳۰۰۰ سال ق.م، بین النهرین، چین و هند ۵۰۰۰ - ۳۰۰۰ سال ق.م، تمدن‌های سومر، آکاد، اور، ۲۰۰۰ سال ق.م و آشور ۱۰۰۰ سال ق.م بوجود آمده‌اند. (همان، ص ۲۳)

لذا اگر نگوئیم سابقه تمدن جیرفت قبل از تمدنهای مصر، چین، هند و بین‌النهرین بوده است می‌توان گفت که همزمان با تمدنهای دیگر مثل سومر بوده است. همچنین حکومت ماد، بوسیله دیاکو در ۷۰۸ ق.م و حکومت پارس (هخامنشیان) در ۵۴۶ ق.م تشکیل گردیده‌اند و حدود حداقل ۴۰۰ تا ۵۰۰ سال قبل‌تر، از معدن آهن دلفارد و احتمالاً معدن نقره بهر آسمان بهره‌برداری می‌شده است. (همان، ص ۲۴)

بنابراین برای بیان قدمت تمدن جیرفت، به دوره مادها و هخامنشیان بسنده نمی‌کنیم و ادعا داریم که جیرفت قبل از آن تمدنی شکوفا و پیشرفته داشته است و تمدن جیرفت به زمان قبل از تاریخ متصل می‌گردد. با اطلاعات علمی که از تمدنهای گوناگون داریم، با

کمال جرات می‌توان گفت که منطقه جیرفت دارای قدیمی‌ترین تمدن‌های بشری است. (همان، ص ۲۵)

مدارک فراوان باستان‌شناسی نشان می‌دهد که از هزاره چهارم قبل از میلاد روابط سیاسی، فرهنگی، اقتصادی پیوسته‌ای میان دولت شهرهای سومری و حکومت‌های موجود در بخش‌های شرقی و شمال شرقی ایران برقرار بوده است. شناخته شده‌ترین این مدارک در بین النهرین کاسه استوانه‌ای سنگ صابون منقوش از خفاجه در دره دیاله است که به دوره دوم سلسله قدیم نسبت داده می‌شود.

اما جدیدترین مدارک از حفاریات بدست آمده که به صورت غیرقانونی انجام گرفت و درصد بسیار کوچکی از آن به کمک ماموران امنیتی مصادره شد از سنگ صابونی، مسی، مفرغ و سنگ لاجورد تشکیل شده است نه تنها تأییدی موکد و انکارناپذیر از وجود روابط همه جانبه فرهنگی و اقتصادی میان جنوب شرقی ایران و مناطق غربی، جنوب غربی بویژه بین‌النهرین را بدست می‌دهد، بلکه با ارایه مدارک و شواهد بسیار محکم و مهم نیاز مبرم بر بازرنگری در باب خاستگاه تمدن شرق بویژه سومر را آشکار می‌سازد. اکنون این بازیافت‌ها نشان می‌دهد که خاستگاه بخش چشمگیری از هنر سومری جنوب شرقی ایران، استان کرمان بوده است. (مجید زاده، ۱۳۸۲، ص ۳)

آثار شهر باستانی جیرفت:

فلات ایران مانند فلات‌های آناتولی، ارمنستان، و پامیر و تبت در دوران سوم زمین‌شناسی و به هنگام چین خوردگی‌های آلپ هیمالیایی بوجود آمده است. از همه کاوش‌های باستان‌شناسی به وجود تمدن یکسانی در منطقه بسیار وسیعی از ایران می‌توان پی برد. بقایای شهرهای باستانی به شکل تپه‌هایی است که در طی قرون متمادی از عمارت مخروبه، آرامگاه مردگان و بقایای همه نوع زندگی آکنده شده است. (محمی، ۱۳۸۵، ص ۷۵) در سراسر جیرفت تپه‌های زیادی به چشم می‌خورد که تحت عنوان نام «تمب» یا «تم» نامیده می‌شوند و بیانگر آثار وجودی شهرهای باستانی می‌باشند که بعضی از آنها عبارتند از:

جدول اماکن باستانی چیرفت

ردیف	نام	مکان
۱	تنب گزآباد	روستای گزآباد
۲	تنب میان‌ده	روستای دهنو
۳	تنب عباس‌آباد	عباس‌آباد میان‌ده
۴	تنب کنار صندل	روستای کنار صندل
۵	تنب خضرآباد	روستای خضرآباد
۶	تنب قلعه‌نو	روستای قلعه‌نو
۷	تنب نورآباد	روستای دارویی بلوک
۸	تنب تل شیراز	روستای تل شیراز
۹	تنب پهن	مختارآباد عنبرآباد
۱۰	آثار شهر قدیم ابراهیم‌آباد	روستای حسن‌آباد
۱۱	تپه بهجرد	غرب سبزواران
۱۲	تنب توجا	اسفندقه

پیشینه باستان‌شناسی در ایران:

از قرن نهم ه/ پانزدهم میلادی به بعد، با انتشار سفرنامه‌های سیاحان و جهانگردان خارجی، ایران به عنوان یکی از کشورهای باستانی با پیشینه فرهنگی کهن به جهانیان معرفی شد. «باروبارو»^۱ ایتالیایی یکی از نخستین کسانی بود که در سال ۸۷۷ ه/ ۱۴۷۲ میلادی در گزارش خود از تخت جمشید محلی که با نام چهل منار یاد کرده، بازدید نمود. تقریباً دو قرن بعد در دوره صفوی «پیترو دلاواله»^۲ جهانگرد ایتالیایی در سال ۱۰۳۲ ه/ ۱۶۲۲ میلادی، پای در تخت جمشید گذاشت و کتیبه‌های میخی آن جا را نسخه‌برداری و برای مطالعه، با خود به اروپا برد. (پوراسدی و روحی فر، ۱۳۸۷، ص ۳۸) «انگلبرت کمپفر»^۳ جهانگرد و پزشک آلمانی در سال ۱۰۹۸ ه/ ۱۶۸۵ میلادی، به تخت جمشید آمد. وی نخستین کسی است که خطوط کتیبه‌های هخامنشی را به میخ تشبیه کرد و آنها را «خطوط میخی» نامگذاری کرد و در سفرنامه‌اش اطلاعات بیشتری درباره این محوطه باستانی اعلام کرد. چندین سال پس از این دیدارها و نسخه‌برداری‌ها و مطالعات مقدماتی

1. Barobaro
2. Piter Delavale
3. Angelbert Kampefer

«گئورک^۱ فریدریش گروتفند» محقق گمنام آلمانی که معلم تاریخ یونان باستان و زبان لاتین در دانشگاه «گوتینگن» بود. (همان، ص ۳۹) با آنکه هرگز به ایران سفر نکرده و زبان و خط قدیم و جدید ایرانیان را نیاموخته بود، در سال ۱۲۳۵ هـ / ۱۸۳۷ میلادی، موفق به کشف رمز و قرائت خط میخی باستان شد و به راز کتیبه‌های هخامنشی دست یافت.

به موازات این کشف مهم و کمی بعد از آن یک نظامی انگلیسی به نام «هنری راولینسن»^۲ که برای آموزش و انتظام قوای نظامی ایران چند سالی را در استخدام حکومت قاجار بود و به خط و زبان فارسی تسلط کامل داشت و با سلاست بدان تکلم می‌کرد، بدون آگاهی از روش کار محقق آلمانی، از کتیبه‌های هخامنشی، گنجانمه همدان، بیستون کرمانشاه و کتیبه‌های تخت جمشید نسخه‌برداری کرد. مهم‌ترین کار او نسخه‌برداری از کتیبه بیستون به سال ۱۲۵۲ هـ / ۱۸۳۶ میلادی، و کشف رمز و قرائت این سند گویای تاریخ ایران بود. از آن پس کلید کشف رمز و قرائت خط میخی فارسی باستان و دیگر انواع خطوط میخی، رایج در جهان باستان بدست آمد. نخستین کلنگ کاوش‌های باستان‌شناسی در ایران را «ولیم کنت لوفتوس»^۳ در سالهای ۵۱-۱۸۴۹ میلادی در ویرانه‌های شوش، پایتخت باستانی ایلام بر زمین زد. این تاریخ را می‌توان سرآغاز فعالیت‌های میدانی باستان‌شناسی دانست (همان، ص ۳۹) نخستین حفاری‌های باستان‌شناسی در ایران در اواخر دوره قاجار و عمدتاً در عصر ناصرالدین شاه آغاز شد و بعد از آن در قالب معاهدات دو جانبه به خارجی‌ها واگذار گردید. نخستین حفاری‌ها در ایران توسط فرانسوی‌ها و انگلیسی‌ها در شهر باستانی شوش صورت گرفت، حفاران خارجی از بی خبری و جهل زمامداران وقت بهره گرفتند و بسیاری از آثار مکشوفه شامل سفالینه‌های هزاره سوم و چهارم پیش از میلاد و لوح معروف حمورابی» را از ایران خارج کردند (موسوی، ۱۳۶۹، ص ۶)

از منظر حقوقی، حفاری‌ها تا این زمان تابع قواعد و ضوابط مشخص و مدونی نبود بلکه بر اساس موافقت‌نامه‌ها و قراردادهای دو جانبه‌ای که طرف خارجی شرایط و محتویات آن را تنظیم می‌کرد صورت می‌گرفت. موافقت‌نامه‌های شاه قاجار با «ژان دیولافوآی»^۴ فرانسوی برای حفاری در تپه‌های باستانی شوش و همچنین عهدنامه قطعی نسبت به

1. Geork
2. Henri Ravlinsen
3. William Kont Loftos
4. Divlafoa

امتیاز عتیقه ایران مصوب ۱۱ ماه اوت ۱۹۰۰ میلادی (۱۳۱۸ م.ق) که بین دولت ایران و فرانسه منعقد گردید که به قرار داد «دمورگان» مشهور شد. (نگهبان، ۱۳۷۶، ص ۴۰) به موجب این قرارداد اجازه هر نوع کار و بهره‌برداری عملیاتی را در سراسر خاک ایران به طور انحصاری در اختیار فرانسویان قرار گرفت (اسناد وزرات امور خارجه، صندوق ۲۳، پرونده ۳۰) از امتیازات این قرارداد که به فرانسوی‌ها اعطا شد عبارتند از:

۱- تصاحب اشیاء مکشوفه در منطقه شوش و دیگر مناطق ایران با گنجاندن کلمه «انحصار» در ماده اول.

۲- پس از امضاء این قرارداد کلیه اشیاء مکشوفه در شوش را به جای نصف، که در قرارداد قبلی ذکر شده بود، به تصاحب خود در می‌آورد.

۳- در ازای پرداخت قیمت به وزن اشیاء مکشوفه طلا و نقره، مالک این گونه اشیاء می‌گردید.

۴- تفیض حق چاپ و انتشار مدارک کشف شده از سوی هیات باستان‌شناسی بدون هیچ گونه محدودیتی.

۵- لغو هر گونه حقوق گمرکی و هر گونه مالیات و عوارض بر بسته‌ها و صندوق‌های حاوی اشیاء مکشوفه. (غفاری، ۱۳۶۸، ص ۱۲۰) که حکایت از این دارد که سرنوشت آثار باستانی کشور و تملک آنها به مدت شصت سال در اختیار دولت فرانسه قرار گرفت و راه هر گونه پیشرفت و ترقی علمی باستان‌شناسی در سطح ملی مسدود گردید. (اسناد وزرات امور خارجه، صندوق ۲۲، پرونده ۱)

پس از برکناری «دمورگان» از سرپرستی هیات شوش، زمان کوتاهی «پرشیل»^۱ خط‌شناس معروف، سرپرستی هیات شوش را برعهده گرفت. بسیاری از لوح‌ها و آجر نبشته‌ها و اسناد مکتوب مکشوفه از شوش را، وی رمزگشایی و قرائت کرد. آنگاه نوبت به «رونالد دومنکم»^۲ که یک مهندس معدن بود، رسید. وی به مدت طولانی یعنی بیست و هفت سال در فاصله سالهای ۱۲۹۱ تا ۱۳۱۷ هجری شمسی کاوش‌های شوش را هدایت کرد. معبد عیلامی چغازنبیل را وی نخستین بار گمانه‌زنی کرد. (همان، ص ۴۲)

با آغاز جنگ جهانی دوم، به مدت چند سال کاوش‌های شوش دچار وقفه شد. پس از

1. Pershil
2. Ronald dom konm

خاتمه جنگ «رومن گیرشمن»^۱ که سالها پیش با سمت دستیار «ژرژ کنتو»^۲ کار باستان-شناسی را در تپه گیان نهادند و کاوش‌های محوطه باستانی سیلک کاشان و شهر باستانی بیشاپور فارس، شروع کرده بود، در سال ۱۳۲۵ شمسی مطابق با ۱۹۴۶ میلادی، به سرپرستی هیات شوش منصوب شد و کار کاوشگران را در پایتخت باستانی ایلام پیگیری کرد. وی اولین سرپرست هیات شوش بود که به معنای اخص کلمه باستان‌شناس بود، زیرا تمام سرپرستان پیش از او تخصص‌های دیگری داشتند. شهر پانزدهم ایلامی را که از نخستین مراکز شهرنشینی در ایران به شمار می‌رفت، وی کاوش و خاکبرداری کرد. کاوش‌های وی در معبد چغازنبیل و شهر دوراونتاشی، در صفا هخامنشی، مسجد سلیمان و محوطه پارتی «برده نشانده»، خوزستان و نیز جزیره خارک قابل توجه و ذکر است. با بازنشسته شدن گیرشمن در سال ۱۳۴۶ ش. (۱۹۶۷ م) به مدت یک فصل، سرپرستی هیات شوش به عهده «پراستو»^۳ کشیش و خط‌شناس بود. از سال ۱۳۴۷ تا سال ۱۳۵۷ ش. «ژان پرو»^۴ به عنوان آخرین سرپرست فرانسوی هیات شوش، انجام وظیفه کرد. کشف لوح‌های سنگی یادبود، بنای تالار آپادانا و مجسمه سنگی داریوش اول (حاوی کتیبه‌هایی با خطوط میخی عیلامی و هیروگلیف) مربوط به دوره سرپرستی وی بود (همان، ص ۴۴)

با آغاز انقلاب اسلامی ایران کاوش‌های فرانسویان در شوش، که تقریباً یک سده به طول انجامید متوقف شد و قلعه تاریخی شوش که مرکز و پایگاه هیات فرانسوی بود در اختیار اداره میراث فرهنگی قرار گرفت.

از زمان تشکیل اداره کل باستان‌شناسی که خود تغییر نام یافته اداره کل عتیقات بود و بعدها به نام مرکز باستان‌شناسی ایران و از حدود یک دهه پیش با عنوان معاونت پژوهشی سازمان میراث فرهنگی کشور، که امروز سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خوانده می‌شود، بیش از شش دهه می‌گذرد. (شیری، ۱۳۸۹، ص ۷۵)

1. Roman girishmen
2. Jorg kent
3. Perasto
4. Jan pero

تعریف و ماهیت پیشگیری از وقوع جرم:

ماده ۲ قانون مجازات اسلامی در تعریف جرم می گوید:

«هر فعل یا ترک فعلی که در قانون برای آن مجازات تعیین شده باشد، جرم محسوب می شود» (تاجانی، ۱۳۸۷، ص ۳) این تعریف قانونی و رسمی از جرم است. در تعاریف رسمی و قانونی از جرم، عملی جرم به حساب می آید که در قوانین جزائی به آن اشاره شده و کیفر آن از سوی دولت تضمین شده و به عبارتی واجد ضمانت اجراست. از سوی دیگر در لایحه پیشگیری از جرم مقرر می دارد: پیش گیری از جرم عبارت است از، پیش بینی، شناسایی و ارزیابی خطرو وقوع جرم و اتخاذ تدابیر و اقدامات لازم برای از بین بردن یا کاهش آن سازمانهایی که در این راستا می توانند در پیشگیری از سرقت اشیاء تاریخی موثر باشند عبارتند از:

قوه قضائیه و سازمان میراث فرهنگی:

قوه قضائیه به عنوان مرجع رسیدگی صدور حکم، تعیین و اعمال مجازات قانونی در حق مرتکبین جرایم علیه میراث فرهنگی، نقش بسیار مهمی در حفاظت از میراث فرهنگی کشور را به عهده دارد. بدیهی است سرعت در رسیدگی، قاطعیت در صدور حکم و مجازات مرتکبین، و با توجه به خاصیت ارعابی و بازدارندگی مجازات، در کاهش وقوع جرم علیه میراث فرهنگی کشور نقش اساسی و اصلی را ایفاء می کند. (صمدی رندی، ۱۳۸۲، ص ۱۶۷)

قوه قضائیه با صلاحیت ویژه اساسی و مهمی که دارد نقش مهم و سازنده ای در پیشگیری و همچنین برخورد با جرائم می تواند داشته باشد، در موضوع حفاری غیرمجاز دستگاه قضائی از سه طریق می تواند در تعامل و ارتباط با میراث فرهنگی قرار گیرد (هاشمی، ۱۳۷۵، ص ۴۴)

۱) تهیه لوایح متناسب: تهیه و تدوین لوایح قضایی در زمره صلاحیت های ذاتی و اصلی قوه قضائیه است (اصل ۱۵۸ قانون اساسی) قوه قضائیه می تواند با بازبینی در این مقررات و تدوین و اصلاح قوانین در کاهش جرم حفاری غیرمجاز نقش داشته باشد.

۲) اقدامات پیشگیرانه: اصل ۱۵۶ قانونی اساسی، اقدام مناسب برای پیشگیری از وقوع جرم را یکی از وظایف قوه قضائیه دانسته است. بدین ترتیب قوه قضائیه در این راستا می تواند با هماهنگی با میراث فرهنگی در جهت کاهش حفاری غیرمجاز تصمیمات و اقدامات

پیشگیرانه اتخاذ کند.

۳) مهمترین وظیفه و کار ویژه‌ای که دستگاه قضایی را در تعامل با سازمان میراث فرهنگی قرار می‌دهد وظیفه کشف جرم و تعقیب و مجازات مجرمین است که برابر اصل ۱۵۶ قانون اساسی یکی از وظایف قوه قضائیه شناخته شده است. بیشترین و در عین حال مهمترین محوری که قوه قضائیه در تعامل و ارتباط با میراث فرهنگی قرار می‌گیرد و تقریباً به صورت مستمر و گسترده این تعامل وجود دارد موضوع رسیدگی به اعلام جرم‌ها و شکایت میراث فرهنگی و همچنین دعاوی ضرر و زیان و جبران خسارتی است که سازمان میراث فرهنگی در دادگاه‌های دادگستری مطرح می‌کند. (همان، ص ۴۴)

نیروی انتظامی و میراث فرهنگی:

نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران که به موجب قانون مصوب تیرماه ۱۳۶۹ مجلس شورای اسلامی تشکیل شده است ضابط قوه قضایی محسوب و حسب ماده ۸ از قانون تشکیل آن موظف به مبارزه با قاچاق و کشف جرائم و کلیه امور مربوط به شناسایی، دستگیری، احراز هویت، جمع‌آوری اسناد و مدارک و دلایل وقوع جرم و تحقیقات مقدماتی است. در حدود ماده مذکور انجام اقدامات لازم برای کشف و مبارزه با جرائم علیه میراث فرهنگی، تحقیقات مقدماتی و هدایت متهمین به مراجع قضایی ذیصلاح و اجرای احکام و قرارهای قضایی صادره، از جمله وظایف نیروی انتظامی است.

نیروی انتظامی که در کشف جرائم و تحقیقات مقدماتی به عنوان ضابط دادگستری زیر نظر مقام قضایی انجام وظیفه می‌کند، نقش اساسی و ارزنده‌ای در جلوگیری از وقوع جرائم مشابه ایفا می‌کند. علاوه بر وظایف عام، نیروی انتظامی در کشف جرائم و تحقیقات مقدماتی در شناسایی، دستگیری و هدایت متهمین به مراجع ذیصلاح قضایی، نقش اساسی و ارزنده‌ای در جلوگیری از وقوع جرائم مشابه ایفا می‌کند. علاوه بر موارد مذکور، جرائمی که علیه میراث فرهنگی، بویژه قاچاق اشیاء تاریخی را که در بر می‌گیرد، نیروی انتظامی در شرایط حاضر، وظایف خاص حراست از اماکن تاریخی را نیز بر عهده دارد. (صمدی رندی، ۱۳۸۲، ص ۱۶۷)

با توجه به تبصره ذیل ماده ۱ از قانون نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، پرسنل انتظامی که تحت امر سازمان میراث فرهنگی کشور امر حفاظت از آثار تاریخی فرهنگی را برعهده داشتند در نیروی انتظامی ادغام و از طریق نیروی انتظامی پرسنل مورد نیاز در

اختیار سازمان میراث فرهنگی قرار گرفت. از جمله وظایف دیگری که نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران در امر مبارزه با جرائم علیه میراث فرهنگی بر عهده دارد، پیگیری و تجسس و کشف اموال فرهنگی تاریخی ایرانی در خارج از کشور است که از طریق پلیس بین‌الملل انجام می‌شود. حال اگر بین نیروی انتظامی و میراث فرهنگی ارتباط و تعامل سازنده باشد کشف و پیگیری حفاری‌های غیرمجاز آسان‌تر می‌شود. (همان، ص ۱۶۸)

وزارت اطلاعات و میراث فرهنگی:

وزارت اطلاعات نیز به دلیل در دست داشتن اطلاعات فراوان و بعضاً انحصاری در خصوص شبکه‌ها و عناصر فعال در عرصه غارت میراث فرهنگی کشور، در مقام پیشگیری و کشف جرائم در این حوزه می‌تواند تاثیر فراوانی داشته باشد.

گمرکات و میراث فرهنگی:

گمرکات هوایی، دریایی و زمینی، دروازه‌های کشور محسوب می‌شوند. ورود و صدور کالاهایی که براساس قانون صادرات و واردات با قوانین خاص ناظر به موضوع، ورود یا صدور آنها از کشور مجاز با مشروط به مجوز دستگاه‌های ذیربط و پرداخت حقوق و عوارض گمرکی با نظارت گمرکات کشور انجام می‌گیرد و همچنین جلوگیری از ورود اموال و کالاهای ممنوع‌الورود و صدور اموال و کالاهای ممنوع‌الصدور از گمرکات کشور، از جمله وظایف گمرکات کشور است.

با توجه به اینکه بر اساس «تصویب‌نامه ممنوعیت صدور هر گونه اشیاء عتیقه و هنری و زر و سیم» که در جلسه مورخه ۱۳۵۸/۱۰/۲۲ شورای انقلاب اسلامی ایران به تصویب رسید و براساس بند ۱ از مصوبه مذکور صدور هر گونه اشیای عتیقه و هنری از کشور ممنوع اعلام شده است.

همچنین با توجه به مفاد ماده ۵۶۱ از قانون مجازات اسلامی (باب تعزیرات) که هر گونه اقدام به خارج کردن اموال فرهنگی تاریخی را قاچاق محسوب داشته است، اموال فرهنگی تاریخی جزء اموال ممنوع‌الصدور محسوب می‌شود و از این حیث، جلوگیری از خروج آنها از مبادی خروجی کشور از جمله وظایف گمرکات است. (صمدی رندی، ۱۳۸۲، ص ۱۶۹)

بنابراین در هر مورد که گمرکات کشور، به قاچاق میراث فرهنگی برخورد کنند، مستند به نظر کارشناسی و ارزیابی اموال موضوع قاچاق که از سوی کارشناسان سازمان میراث فرهنگی کشور ارائه می‌شود، پرونده امر به دادگاه انقلاب که گمرک مذکور در حوزه آن

قرار دارد، ارسال خواهند کرد. پیگیری پرونده تا صدور رای نهایی از حقوق سازمان میراث فرهنگی کشور است.

براساس تبصره ذیل ماده ۵۶۱ قانون مجازات اسلامی، تشخیص ماهیت فرهنگی تاریخی اموال موضوع قاچاق بر عهده سازمان میراث فرهنگی کشور است و اموال فرهنگی تاریخی موضوع قاچاق به استناد تبصره ذیل ماده ۵۶۸ از همان قانون به نفع سازمان میراث فرهنگی کشور ضبط خواهد شد.

گمرکات جمهوری اسلامی ایران، علاوه بر وظیفه‌ای که در جلوگیری از قاچاق اموال فرهنگی تاریخی از کشور بر عهده دارند، با توجه به ماهیت وظایف محوله به گمرک جمهوری اسلامی ایران، اجرای کل تعهدات جمهوری اسلامی ایران در ضمیمه ۱۱ کنوانسیون بین‌المللی کمکهای متقابل اداری به منظور پیشگیری، تجسس و جلوگیری از تخلفات گمرکی را با همکاری سازمان میراث فرهنگی کشور بر عهده دارد و علاوه بر آن جلوگیری از ورود غیرمجاز اموال فرهنگی تاریخی از کشورهای عضو کنوانسیون ۱۹۷۰ یونسکو، با توجه به شرایط مقرر در کنوانسیون مذکور نیز از جمله وظایف گمرکات جمهوری اسلامی ایران محسوب می‌شود. (همان، ۱۳۸۲، ص ۱۷۰)

روش جمع‌آوری داده‌ها:

در تدوین ادبیات موضوع و مباحث نظری تحقیق، جمع‌آوری اطلاعات به صورت کتابخانه-ای و بررسی اسناد بوده، که با مطالعه متون، مقالات، کتب و منابع مربوط به پیشگیری سرقت اشیاء تاریخی و با استفاده از روش فیش‌برداری سپس با روش‌های تهیه پرسشنامه نظریات کارشناسان مربوطه جمع‌آوری گردیده است.

جامعه آماری و روش نمونه‌گیری:

جامعه آماری عبارت است از مجموعه‌ای از اعضاء، افراد و اشیا‌یی که حداقل دارای یک ویژگی مشترک بوده و این ویژگی‌ها همگون و قابل اندازه‌گیری باشد. پژوهشگر همواره جامعه‌ای که مطالعه می‌کند، گروهی را به عنوان نمونه مورد بررسی قرار می‌دهد و با بدست آوردن نتیجه حاصل از گروه، آزمودنی‌ها را به کل جامعه مورد مطالعه تعمیم می‌دهد. (خورشیدی قریشی، ۱۳۸۱، ص ۱۳۲) منظور از جامعه آماری همان جامعه‌ی

اصلی است که از آن نمونه‌ای نمایان و یا معرف بدست آمده باشد (ساروخانی، ۱۳۸۳، ص ۱۵۷) جامعه آماری در این پژوهش ۱۱۰ نفر می‌باشد که ۷۵ نفر از پرسنل نیروی انتظامی شهرستان جیرفت شامل روساء و معاونین پلیس پیشگیری (۹ نفر)، فرماندهان و روسای پاسگاهها و کلانتریها و جانشین آنان (۱۲ نفر)، مسئولین تجسس (۱۰ نفر)، اطلاعات (۱۱ نفر)، گشتهای انتظامی (۱۲ نفر)، پرسنل آگاهی (۱۱ نفر)، افسران تحقیق (۱۰ نفر)، مامورین یگان حفاظت از میراث فرهنگی (۲۰ نفر) و کارشناسان سازمان میراث فرهنگی و گردشگری و صنایع دستی (۱۵ نفر) می‌باشد که از این تعداد ۸۹ نفر به سوالات پاسخ داده و روش نمونه‌گیری به صورت تمام‌شمار مورد بررسی قرار گرفته است.

روش‌ها و تکنیکهای آماری:

در این تحقیق برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS و آزمون t و فریدمن استفاده شده است. در این تحقیق از روش اسنادی و پیمایشی استفاده شده است. در روش پیمایشی توجه محقق بیشتر به شناخت و مطالعه میزان تغییرات عوامل موثر، اثر معناداری کنشها و واکنش‌های میان عوامل معطوف است این تحقیق در نظر دارد به صورت میدانی به جمع‌آوری اطلاعات نایل آید. این پژوهش از نوع مطالعات پهنابند بوده که می‌تواند قابلیت آزمون‌پذیری و تعمیم داشته باشد.

در این تحقیق از دو روش آمار استنباطی و آمار توصیفی جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شده است، در بخش آمار توصیفی از جداول فراوانی، درصد فراوانی، فراوانی تجمعی و نمودار میله ای و در بخش آمار استنباطی از آزمون t برای پاسخگویی به فرضیات تحقیق استفاده می‌شود.

روایی:

مقصود از روایی آن است که بوسیله اندازه‌گیری، بتواند خصیصه و ویژگی مورد نظر را اندازه بگیرد. اهمیت روایی از آن جهت است که اندازه‌گیری‌های نامناسب و ناکافی می‌تواند هر پژوهش علمی را بی ارزش و ناروا سازد. (خاکی، ۱۳۸۸، ص ۲۸۸) بر اساس یافته‌های ادبیات تحقیق و سوالات مطروحه، با توجه به فرضیات و اهداف تحقیق تعداد ۱۰ پرسشنامه در ابتدا طراحی و برای ۱۰ نفر از خبرگان، اساتید، فرماندهان، ارسال گردید و

نظرات آنان در خصوص پرسشنامه در مولفه‌های اصلی نظرسنجی گردید که پس از تأیید تعدادی از سوالات و حذف سوالات اضافه و نهایتاً سوالات اصلی طراحی، بین پاسخگویان توزیع گردید.

پایایی:

پایایی یک نسخه، ثبات و سازگاری مفهوم مورد سخن را نشان می‌دهد به ارزیابی «درستی و خوب بودن» یک نسخه کمک می‌کند. (دانایی فرد و سایرین، ۱۳۸۳، ص ۱۱۶) پایایی ابزاری است که از آن به اعتبار، دقت و اعتمادپذیری نیز تعبیر می‌شود، عبارت است از این که اگر یک وسیله اندازه‌گیری که برای سنجش متغیر و صفتی ساخته شده در شرایط مشابه در زمان یا مکان دیگر مورد استفاده قرار گیرد، نتایج مشابهی از آن حاصل شود. (حافظ نیا، ۱۳۸۲، ص ۱۵۵)

برای سنجش اعتماد، پایایی پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ در محیط SPSS استفاده شده است. این روش برای محاسبه‌ی هماهنگی درونی ابزار اندازه‌گیری از جمله پرسشنامه‌ها یا آزمون‌هایی که خصیصه‌های مختلف را اندازه‌گیری می‌کند به کار می‌رود. بر اساس نتایج حاصله ضریب آلفای کرونباخ در محیط SPSS مربوط به سوالات پرسشنامه برابر 0.757 استخراج شده است با توجه به اینکه ضریب معتبر در آلفا برابر با 0.70 است، لذا می‌توان گفت پرسشنامه تحقیق اعتبار خوبی برای ارزیابی شاخص‌های تحقیق دارد.

یافته‌های توصیفی:

مشخصات فردی پاسخ‌دهندگان:

در این قسمت مشخصات فردی پاسخگویان از قبیل میزان تحصیلات و درجه نشان داده شده است.

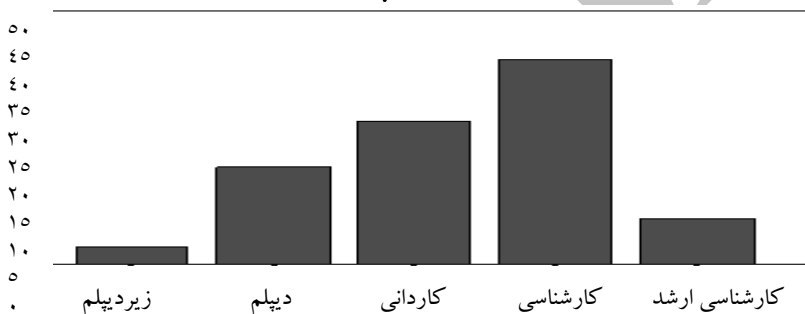
جدول ۱: توزیع فراوانی و فراوانی نسبی پاسخگویان برحسب میزان تحصیلات

مدرک تحصیلی	فراوانی	درصد فراوانی	درصد فراوانی جمعی
زیر دیپلم	۳	۳.۴	۳.۴
دیپلم	۱۷	۱۹.۱	۲۲.۵
کاردانی	۲۵	۲۸.۱	۵۰.۶
کارشناسی	۳۶	۴۰.۴	۹۱.۰

کارشناسی ارشد	۸	۹۰	۱۰۰۰
جمع	۸۹	۱۰۰۰	

با توجه به نتایج بدست آمده از (جدول ۱)، ۳.۴٪ از پاسخگویان دارای مدرک زیردیپلم، ۱۹.۱٪ دارای مدرک دیپلم، ۲۸.۱٪ دارای مدرک کاردانی، ۴۰.۴٪ دارای مدرک کارشناسی و ۹٪ دارای مدرک کارشناسی ارشد دارند. بالاترین درصد فراوانی متعلق به مدرک کارشناسی می باشد. با توجه به تحصیلات پاسخگویان، نامبردگان به مسائل و مشکلات در رابطه با سرقت اشیاء تاریخی و آشنایی با میراث فرهنگی داشته و علت توانایی آنان در این زمینه پس از مشورت، سوالات طرح و جهت پاسخگویی، پرسشنامه در اختیار افراد گذاشته شد.

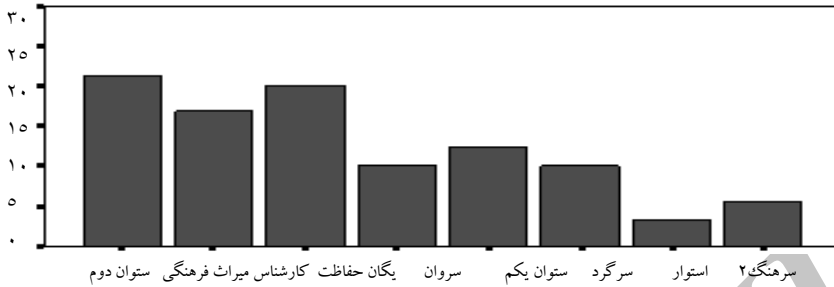
نمودار ۱: درصد فراوانی پاسخگویان برحسب میزان تحصیلات

جدول ۲: توزیع فراوانی و فراوانی نسبی پاسخگویان برحسب طیف درجات

درجه	فراوانی	درصد فراوانی	درصد تجمعی
ستوان ۲	۱۹	۲۱.۳	۲۱.۳
کارشناسان و مسئولین میراث	۱۵	۱۶.۹	۳۸.۲
یگان حفاظت	۱۸	۲۰.۲	۵۸.۴
سروان	۹	۱۰.۱	۶۸.۵
ستوان ۱	۱۱	۱۲.۴	۸۰.۹
سرگرد	۹	۱۰.۱	۹۱.۰
استوار	۳	۳.۴	۹۴.۴
سرهنگ ۲	۵	۵.۶	۱۰۰.۰
جمع	۸۹	۱۰۰.۰	

نمودار ۲: نمودار درصد فراوانی پاسخگویان برحسب درجه

(جدول شماره ۲) نشان دهنده طیف درجات پاسخگویان به ترتیب ۲۱.۳٪ دارای درجه ستوان دوم، ۱۶.۹٪ کارشناسان و مسئولین میراث، ۲۰.۲٪ یگان حفاظت، ۱۰.۱٪ سروان، ۱۲.۴٪ ستوانیکم، ۱۰.۱٪ سرگرد، ۳.۴٪ استوار و ۵.۶٪ سرهنگ دوم می‌باشند.

فرضیه ۱: آیا فناوری در پیشگیری از سرقت اشیاء تاریخی تاثیر دارد؟ جهت اندازه‌گیری فرضیه اول از ۶ سوال پرسشنامه (سوالات ۱ تا ۶) استفاده شده است.

جدول ۳: آزمون میانگین یک نمونه‌ای فرضیه ۱ تحقیق

گزینه	تعداد پاسخ	میانگین	انحراف استاندارد	خطای میانگین استاندارد
فناوری	۸۹	۳.۲۲۴۷	۰.۵۴۱۸۷	۰.۵۷۴۴

جدول ۴: نتیجه آزمون t فرضیه ۱ تحقیق

گزینه	ارزش آزمون				
	مقدار	درجه آزمون	سطح معنی دار	میانگین	میانگین با اطمینان ۹۵ درصد
فناوری	۵۶.۱۴۲	۸۸	۰.۰۰۰	۳.۲۲۴۷	سطح پایین: ۳.۱۱۰۶ سطح بالا: ۳.۳۳۸۹

با توجه به سطح معنی‌داری حاصل از آزمون میانگین یک نمونه‌ای (سطح معنی‌داری کمتر از ۰.۰۵) فرض H_0 رد می‌شود یعنی با اطمینان ۹۵٪ می‌توان گفت فرضیه ۱، فناوری بر پیشگیری سرقت اشیاء تاریخی تاثیر دارد و این دارای رابطه متقابل است، بدین معنی که هر چه میانگین این شاخص از حد متوسط بالاتر باشد میزان پیشگیری از سرقت اشیاء تاریخی نیز بیشتر است.

فرضیه ۲: آیا اطلاع‌رسانی بر پیشگیری از سرقت اشیاء تاریخی تاثیر دارد؟ جهت اندازه‌گیری فرضیه دوم از ۱۰ سوال پرسشنامه (سوالات ۷ تا ۱۶) استفاده شده است.

جدول ۵: آزمون میانگین یک نمونه‌ای فرضیه ۲ تحقیق

خطای میانگین استاندارد	انحراف استاندارد	میانگین	تعداد پاسخ	گزینه
۰.۰۶۹۸۱	۰.۶۵۸۶۰	۲.۷۳۸۲	۸۹	اطلاع‌رسانی

۱۰۹

جدول ۶: نتیجه آزمون t فرضیه ۲ تحقیق

ارزش آزمون					گزینه	
میانگین با اطمینان ۹۵ درصد	میانگین	سطح معنی- دار	درجه آزمون	مقدار		
سطح بالا					سطح پایین	
۲.۸۷۶۹	۲.۵۹۹۵	۲.۷۳۸۲	۰.۰۰۰	۸۸	۳۹.۲۲۳	اطلاع‌رسانی

باتوجه به سطح معنی‌داری حاصل از آزمون میانگین یک نمونه‌ای (سطح معنی‌داری کمتر از ۰.۰۵) فرض H_0 تأیید می‌شود، یعنی با اطمینان ۹۵٪ می‌توان گفت فرضیه ۲، اطلاع-رسانی بر پیشگیری سرقت اشیاء تاریخی بی‌تاثیر است و این دارای رابطه متقابل است. بدین معنی که هرچه میانگین این شاخص از حد متوسط بالاتر باشد میزان پیشگیری از سرقت اشیاء تاریخی نیز بیشتر است.

فرضیه ۳: آیا حضور فیزیکی مامورین بر پیشگیری از سرقت اشیاء تاریخی تاثیر دارد؟ جهت اندازه‌گیری فرضیه سوم از ۱۰ سوال پرسشنامه (سؤال ۱۷ تا ۲۶) استفاده شده است.

جدول ۷: آزمون میانگین یک نمونه‌ای فرضیه ۳ تحقیق

خطای میانگین استاندارد	انحراف استاندارد	میانگین	تعداد پاسخ	گزینه
۰.۰۶۵۹۷	۰.۶۲۳۳۹	۲.۹۰۳۴	۸۹	حضور فیزیکی مامورین

جدول ۸: نتیجه آزمون t فرضیه ۳ تحقیق

ارزش آزمون					گزینه	
میانگین با اطمینان ۹۵ درصد	میانگین	سطح معنی- دار	درجه آزمون	مقدار		
سطح بالا					سطح پایین	
۳.۰۳۴۵	۲.۷۷۲۳	۲.۹۰۳۴	۰.۰۰۰	۸۸	۴۴.۰۰۸	حضور فیزیکی مامورین

باتوجه به سطح معنی‌داری حاصل از آزمون میانگین یک نمونه‌ای (سطح معنی‌داری کمتر از ۰.۰۵) فرض H_0 رد می‌شود یعنی با اطمینان ۹۵٪ می‌توان گفت فرضیه ۳، حضور فیزیکی مامورین بر پیشگیری سرقت اشیاء تاریخی تاثیر دارد و این دارای رابطه متقابل

است. بدین معنی که هر چه میانگین این شاخص از حد متوسط بالاتر باشد میزان پیشگیری از سرقت اشیاء تاریخی نیز بیشتر است.

فرضیه ۴: آیا تعامل پلیس با سایر ارگانهای دولتی بر پیشگیری از سرقت اشیاء تاریخی تاثیر دارد؟

جهت اندازه‌گیری فرضیه چهارم از ۸ سوال پرسشنامه (سوالات ۲۷ تا ۳۴) استفاده شده است.

جدول ۹: آزمون میانگین یک نمونه‌ای فرضیه ۴ تحقیق

گزینه	تعداد پاسخ	میانگین	انحراف استاندارد	خطای میانگین استاندارد
تعامل پلیس با سایر ارگانهای دولتی	۸۹	۳۰۱۴۰	۰۶۵۱۸۲	۰۶۹۰۹

جدول ۱۰: نتیجه آزمون t فرضیه ۴ تحقیق

گزینه	مقدار	درجه آزادی	ارزش آزمون	
			میانگین	میانگین با اطمینان ۹۵ درصد
تعامل پلیس با سایر ارگانهای دولتی	۴۳۶۲۳	۸۸	۳۰۱۴۰	۲۸۷۶۷
			۰۰۰۰	۳۰۱۴۰
			سطح معنی - دار	سطح بالا

با توجه به سطح معنی‌داری حاصل از آزمون میانگین یک نمونه‌ای (سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۵٪) فرض H_0 رد می‌شود یعنی با اطمینان ۹۵٪ می‌توان گفت فرضیه ۴، تعامل پلیس با سایر ارگانهای دولتی بر پیشگیری سرقت اشیاء تاریخی تاثیر دارد و این دارای رابطه متقابل است. بدین معنی که هر چه میانگین این شاخص از حد متوسط بالاتر باشد میزان پیشگیری از سرقت اشیاء تاریخی نیز بیشتر است.

فرضیه ۵: آیا آموزش بر پیشگیری از سرقت اشیاء تاریخی تاثیر دارد؟ جهت اندازه‌گیری فرضیه پنجم از ۷ سوال پرسشنامه (سوالات ۳۵ تا ۴۱) استفاده شده است.

جدول ۱۱: آزمون میانگین یک نمونه‌ای فرضیه ۵ تحقیق

گزینه	تعداد پاسخ	میانگین	انحراف استاندارد	خطای میانگین استاندارد
آموزش	۸۹	۲۸۲۸۳	۰۶۴۰۷۵	۰۰۶۷۹۲

جدول ۱۲: نتیجه آزمون t فرضیه ۵ تحقیق

ارزش آزمون					مقدار	درجه آزمون	سطح معنی- دار	میانگین	میانگین با اطمینان ۹۵ درصد		گزینه
سطح بالا		سطح پایین		آموزش							
۲۹۶۳۲	۲۶۹۳۳	۲۸۲۸۳	۰.۰۰۰		۸۸	۴۱۶۴۱	آموزش				

با توجه به سطح معنی داری حاصل از آزمون میانگین یک نمونه‌ای (سطح معنی داری کمتر از ۰.۰۵) فرض H_0 رد می‌شود یعنی با اطمینان ۹۵٪ می‌توان گفت فرضیه ۵، آموزش بر پیشگیری سرقت اشیاء تاریخی تاثیر دارد و این دارای رابطه متقابل است. بدین معنی که هر چه میانگین این شاخص از حد متوسط بالاتر باشد میزان پیشگیری از سرقت اشیاء تاریخی نیز بیشتر است.

اولویت بندی عوامل موثر در پیشگیری از سرقت اشیاء تاریخی:

همانطور که در جدول زیر مشاهده می‌گردد کلیه عوامل مطرح شده شامل فناوری، تعامل پلیس با سایر ارگانهای دولتی، حضور فیزیکی مامورین، آموزش اثر معنی داری بر پیشگیری از سرقت اشیاء تاریخی دارند. اما اطلاع رسانی نمی‌تواند تاثیر معناداری بر پیشگیری از سرقت اشیاء تاریخی داشته باشد.

جدول ۱۳: اولویت بندی بر اساس میانگین رتبه‌ای فریدمن

اولویت	عوامل	میانگین رتبه‌ای
۱	فناوری	۳۸۸
۲	تعامل پلیس با سایر ارگانهای دولتی	۳۴۰
۳	حضور فیزیکی مامورین	۲۶۶
۴	آموزش	۲۶۱
۵	اطلاع رسانی	۲۴۴

نتیجه گیری:

در این پژوهش به بررسی نقش پلیس در پیشگیری از سرقت اشیاء تاریخی پرداخته شد. جمع آوری اطلاعات از یک نمونه ۱۱۰ نفری بدست آمد تا فرضیه های پژوهش به آزمون گذاشته شود. در زمینه پیشگیری از سرقت اشیاء تاریخی نتایج زیر بدست آمد. شایان

ذکر است که هر کدام از متغیرهای تحقیق به طور جداگانه مورد بررسی قرار گرفته اند .
 بین فناوریهای نوین پلیس و پیشگیری از سرقت اشیاء تاریخی رابطه معناداری به وجود آمد که می توان گفت استفاده از فناوری های نوین در حفاظت از آثار میراث فرهنگی می تواند موثر واقع شود . و سایر متغیرهای که تاثیر معناداری در پیشگیری از سرقت اشیاء تاریخی دارند عبارتند از: ۱- اطلاع رسانی به موقع توسط پلیس ۲- حضور فیزیکی پلیس در اماکن تاریخی ۳- تعامل پلیس با ارگانهای دولتی ۴- آموزش کارکنان پلیس
 قابل ذکر است که از میان متغیرهایی که نقش موثری در پیشگیری از سرقت اشیاء تاریخی داشته اند فناوری مهمترین تاثیر را در پیشگیری از وقوع جرم در میان داده های آماری داشته است .

پیشنهادها:

- با توجه به نتایج حاصله از این پژوهش می توان پیشنهادهایی به شرح زیر ارائه نمود .
- ۱- تجهیز اماکن و محوطه های تاریخی به امکانات فنی تخصصی و بروز نگهداشتن این تجهیزات.
 - ۲- تجهیز نیروهای گشتی به تجهیزات نوین جهت مقابله و کنترل بر اماکن تاریخی.
 - ۳- تکمیل و تجهیز پایگاهها به امکانات مدرن و ادوات کافی جهت مقابله با متخلفین و مجرمین.
 - ۴- حمایت سازمان میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری جهت تهیه تجهیزات نوین و تحویل این تجهیزات به یگان های انتظامی.
 - ۵- تدوین و تصویب متقن و برخورد صریح و جدی قوه قضاییه با سارقین اشیاء تاریخی و اعلام از طریق رسانه عمومی.
 - ۶- حمایت از نهادها و سازمان های غیردولتی و دوستداران میراث فرهنگی به منظور همبازی با مامورین در جهت پیشگیری از حفاری های غیرمجاز.
 - ۷- انجام اقدامات دیپلماسی جهت بازگرداندن اشیاء تاریخی که به صورت غیرمجاز به کشورهای خارجی قاچاق شده است.
 - ۸- استفاده از مامورینی که از اعتقادات مذهبی بالایی برخوردارند تا در برابر پیشنهادات

قاچاقچیان و سوسه و تطمیع نشوند.

۹- ارائه آموزش‌های ویژه به مامورین انتظامی و مامورین یگان حفاظت از میراث فرهنگی در خصوص چگونگی برخورد و مقابله با سارقین اشیاء تاریخی و آشنایی مامورین با قانون بکارگیری سلاح.

۱۰- معرفی متناسب اهمیت میراث فرهنگی با استفاده از وسایل سمعی و بصری.

۱۱- فراهم کردن زمینه‌های لازم برای اشاعه ارزش‌های نهفته در میراث فرهنگی کشور برای مردم.

وسایر پیشنهادهایی که می‌تواند در این زمینه مفید واقع شود عبارتند از:

- ۱- تقویت روحیه کارکنان با پرداخت به موقع حقوق و پاداش حق‌الکشف و ...
- ۲- درخواست ارائه فتاوی مجتهدین در خصوص جلوگیری از تعرض به اشیاء تاریخی.
- ۳- افزایش تجهیزات مدرن و نصب آنها در اماکن تاریخی از سوی سازمان میراث فرهنگی.
- ۴- توسعه آموزش در دانشگاهها و تربیت پلیس تخصصی در زمینه حفاظت از میراث فرهنگی در دانشگاه علوم انتظامی.
- ۵- استفاده از منابع و اطلاعات و فعال کردن ستاد خبری در استان‌هایی که اماکن تاریخی زیادی دارند.
- ۶- ایجاد کارگاههای آموزشی جهت آموزش مراقبین.

منابع:

- ۱- پوراسدی، محمد و روحی فر، عباسعلی (۱۳۸۷)، مدیریت و فرماندهی انتظامی در حفظ و نگهداری از اموال فرهنگی، انتشارات سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، چاپ اول، تهران.
- ۲- تاجانی، بهرام (۱۳۸۷)، قانون مجازات اسلامی، انتشارات اندیشه عصر، تهران.
- ۳- حافظ نیا، محمدرضا (۱۳۸۲)، مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم انسانی، انتشارات سمت، چاپ نهم، تهران.
- ۴- خاکی، غلامرضا (۱۳۸۸)، روش تحقیق با رویکردی به پایان‌نامه نویسی، انتشارات بازتاب، چاپ پنجم، تهران.
- ۵- خورشیدی، عباس افریشی، سیدحمیدرضا (۱۳۸۱)، راهنمای تدوین رساله و پایان‌نامه

- تحصیلی، انتشارات یسپرون، تهران.
- ۶- دانایی فر، حسن الوانی و عادل آذر (۱۳۸۳)، روش‌شناسی پژوهش کمی در مدیریت، انتشارات اشرافی، تهران.
- ۷- راوندی، رامتین (۱۳۸۱)، اقتصاد زیرزمینی، انتشارات اعتماد، تهران.
- ۸- رفعتی، حسین (۱۳۸۶)، جیرفت در آینه تاریخ، انتشارات مرکز کرمان‌شناسی، کرمان.
- ۹- ساروخانی، باقر (۱۳۸۳)، روش تحقیق در علوم اجتماعی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، تهران.
- ۱۰- ستوده، منوچهر (۱۳۶۸)، حدودالعالم، دانشگاه تهران، تهران.
- ۱۱- شیرین، عباس (۱۳۸۹)، مجموعه مقالات همایش ملی پیشگیری از جرم، ج ۱، انتشارات ناجی نشر، تهران.
- ۱۲- صمدی رندی، یونس (۱۳۸۲)، میراث فرهنگی در حقوق داخلی و بین‌المللی، انتشارات اداره کل آموزش سازمان میراث فرهنگی، تهران.
- ۱۳- غفاری، ابوالحسن (۱۳۶۸)، تاریخ روابط ایران و فرانسه از ترور ناصرالدین شاه تا جنگ اول، نشر دانشگاهی، تهران.
- ۱۴- گلاب زاده، محمدعلی (۱۳۸۷)، جیرفت بلندای تاریخ، انتشارات سازمان میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری، کرمان.
- ۱۵- مجیدزاده، یوسف (۱۳۸۲)، جیرفت: کمن‌ترین تمدن شرق، انتشارات مرکز کرمان‌شناسی، کرمان.
- ۱۶- محی، جواد (۱۳۸۵)، تاریخ و تمدن ایران ترجمه چهارده استاد و ایرانشناس اروپایی، تهران.
- ۱۷- موسوی، محمود (۱۳۶۹)، باستان‌شناسی در پنجاه سالی که گذشت، مجله میراث فرهنگی، شماره دوم، تهران.
- ۱۸- نگهبان، عزت‌الله (۱۳۷۶)، مروری بر پنجاه سال باستان‌شناسی ایران، نشر میراث فرهنگی، تهران.
- ۱۹- هاشمی، سیدمحمد (۱۳۷۵)، حقوق اساسی جمهوری اسلامی ایران، جلد دوم، نشرمجمع آموزش عالی قم، قم.

Surf and download all data from SID.ir: www.SID.ir

Translate via STRS.ir: www.STRS.ir

Follow our scientific posts via our Blog: www.sid.ir/blog

Use our educational service (Courses, Workshops, Videos and etc.) via Workshop: www.sid.ir/workshop